

Broj: 03-02.3-18-339-3/16
Istočno Sarajevo, 09.03.2016. godine

***BAS* УПУТСТВО**
о означавању и регистровању докумената
босанскохерцеговачке стандардизације

САДРЖАЈ

Увод.....	3
1. Подручје примјене.....	3
2. Упућивање на друге документе.....	3
3. Термини и дефиниције.....	3
4. Означавање докумената.....	4
5. Регистравање документа.....	9
6. Завршне одредбе.....	12

Издање	I	II	III	IV	V	VI
Датум	2009-05-05	2016-03-09				

На основу члана 61. став 2. Закона о управи („Службени гласник БиХ“, бр. 32/02 и 102/09), члана 9. став 2. Закона о оснивању Института за стандардизацију Босне и Херцеговине („Службени Гласник БиХ“, број 44/04), а у вези са чланом 6. став 1. тачка б) Закона о стандардизацији Босне и Херцеговине („Службени Гласник БиХ“, број 19/01), директор Института за стандардизацију Босне и Херцеговине доноси:

BAS УПУТСТВО

о означавању и регистравању докумената босанскохерцеговачке стандардизације

Увод

Ово упутство рађено је на основу увида у структуру ознаке и начин означавања докумената (стандарда, водича и других докумената) међународних и европских организација за стандардизацију *ISO* и *IEC*-а, односно *CEN*-а и *CENELEC*-а, *ETSI* те докумената неких националних организација за стандарде. У обзир су узете и одредбе које су дате у *BAS U 8.5-04:2016*, а које се односе на правила и услове за означавање преузетих докумената међународних и европских организација за стандардизацију. Изабрана структура ознаке докумената босанскохерцеговачке стандардизације компатибилна је структури означавања докумената међународних и европских организација за стандардизацију.

1. Подручје примјене

Ово упутство утврђује структуру ознаке, начин означавања и прописује начин регистравања, односно вођења евиденције докумената босанскохерцеговачке стандардизације.

Ово упутство намијењено је за употребу особљу Института и техничким тијелима, посебно предсједницима и секретарима техничких тијела, те свима који су укључени у израду нацрта стандарда и нацрта других *BAS*-ових докумената доступних јавности.

2. Упућивање на друге документе

Одредбе докумената на које ово упутство упућује истовремено важе и као одредбе овог упутства. У вријеме објављивања овог упутства важила су наведена издања. Кад се оно примјењује, користе се најновија издања наведених докумената:

- *BAS U 8.5-02:2016, Упутство о структури и обликовању босанскохерцеговачких стандарда и других докумената доступних јавности,*
- *BAS U 8.5-03:2016, Упутство за припремање, доношење и објављивање BAS стандарда и других докумената босанскохерцеговачке стандардизације,*
- *BAS U 8.5-04:2016, Упутство о преузимању међународних и европских стандарда и других докумената који нису стандарди,*
- *BAS U 8.5-05:2016, Упутство о означавању и регистравању тијела за припрему докумената босанскохерцеговачке стандардизације.*

3. Термини и дефиниције

За потребе овог документа примјењују се термини и дефиниције дате у BAS EN 45020, BAS U 8.5-03 и BAS U 8.5-04.

4. Означавање докумената

4.1. Структура ознаке

4.1.1 Одабрани начин означавања докумената босанскохерцеговачке стандардизације треба да задовољи сљедеће захтјеве:

- лако идентификовање документа,
- једноставна евиденција те брзо и лако претраживање,
- онемогућавање понављања ознаке за исту врсту документа,
- компатибилност с начином означавања докумената међународних и европских организација за стандардизацију.

4.1.2 Наведене захтјеве може задовољити изабрана структура ознаке која се састоји од:

- алфабетског дијела ознаке којим се означава припадност докумената босанскохерцеговачкој стандардизацији те врста документа,
- нумеричког дијела ознаке, односно идентификационог броја.

4.1.2.1 Алфабетски дио ознаке чини скраћеница "BAS" и додатне словне ознаке.

Скраћеница *BAS* састоји се од двословне ознаке за државу Босну и Херцеговину (BA), која је утврђена међународним стандардом *ISO 3166-1*, и почетног слова ријечи стандард (S) и примјењује се за означавање:

- босанскохерцеговачких изворних стандарда и
- припадности документа (упутстава, преузетих међународних и/или европских стандарда, техничких спецификација, техничких извјештаја, итд.) систему босанскохерцеговачке стандардизације.

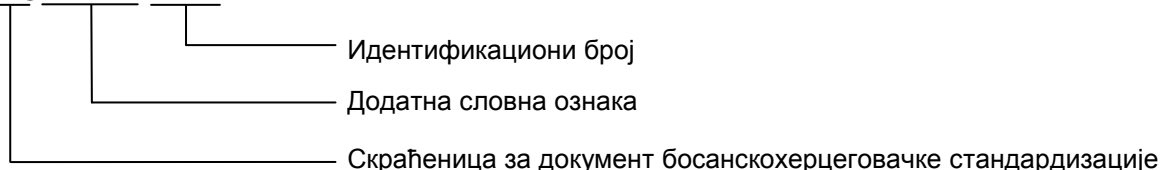
Додатне словне ознаке (ријечи и/или скраћенице) означавају поријекло, начин доношења и/или врсту (намјену и садржај) документа, те указују на начин доношења документа.

4.1.2.2 Нумерички дио ознаке документа босанскохерцеговачке стандардизације (*BAS* документа) представља број под којим је документ регистрован у одговарајућем матичном регистру, а путем кога се сваки појединачни документ идентификује те се назива идентификациони број. Идентификациони број нема никакво класификационо ни хронолошко значење.

Једном коришћен идентификациони број не може се користити за означавање другог документа исте врсте и садржаја.

4.1.3 Ознака докумената босанскохерцеговачке стандардизације може се шематски приказати:

BAS XXXXX YYYY

4.1.4 Скраћеница "BAS" и одговарајући додатни алфабетски дијелови ознаке докумената исписују

се латиничним писмом, исте врсте и величине знакова, а међусобно се одвајају једним празним мјестом.

Алфаветски и нумерички дио ознаке исписују се знаковима исте врсте и величине и међусобно се одвајају једним празним мјестом.

4.1.5 Референтни број документа чини ознака документа уз додавање године и ознаке језика издања. При томе се ознака документа одваја од године издања знаком двије тачке (:). Ознака језика исписује се малим словима и смјештена је између заграда. Код вишејезичних издања ознаке језика међусобно се одвајају зарезом.

ПРИМЈЕР

Примјер исписивања референтног броја босанскохерцеговачког стандарда који је настао преузимањем, методом превода европског стандарда који је преузети међународни стандард, публикован 2006. године као двојезично издање (на босанском и енглеском језику):

BAS EN ISO/IEC 17025:2006 (bs, en) .

4.1.6 Ознаке језика дефинисане су у стандарду ISO 639-1.

Примјери ознака најчешће коришћених језика:

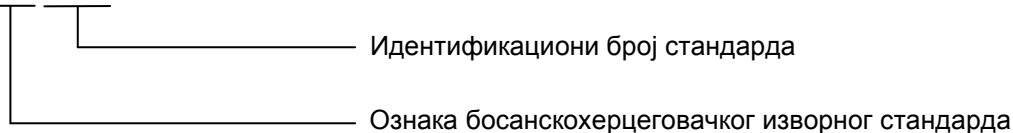
bs – босански језик,
hr – хрватски језик,
sr – српски језик,
en – енглески језик,
de – њемачки језик,
fr – француски језик.

4.1.7 Код навођења *BAS* докумената у писаним материјалима често се изоставља ознака језика издања, а даје се његова ознака и година издања документа. Величина и облик знакова, начин и мјесто уписивања ознака на појединим *BAS* документима дати су у *BAS U 8.5-02*.

4.2 Означавање босанскохерцеговачких изворних стандарда

4.2.1 Изворни босанскохерцеговачки стандарди означавају се алфанумеричком ознаком у складу са структуром напријед утврђеном у 4.1.1.

BAS YYYY

4.2.2 Скраћеница "BAS" уписана без додатних алфаветских знакова документ класификује као изворни босанскохерцеговачки стандард (*BAS* стандард).

4.2.3 Идентификациони број изворних *BAS* стандарда представља број под којим се конкретни стандард билежи и прати у Матичном регистру изворних *BAS* стандарда. Према предложеној структури ознаке, могуће је евидентовати до 9.999 изворних *BAS* стандарда.

4.2.4 При регистрању изворних *BAS* стандарда почиње се бројем 1001.

ПРИМЈЕРИ

Босанскохерцеговачки стандарди забиљежени у Матичном регистру *BAS* стандарда под

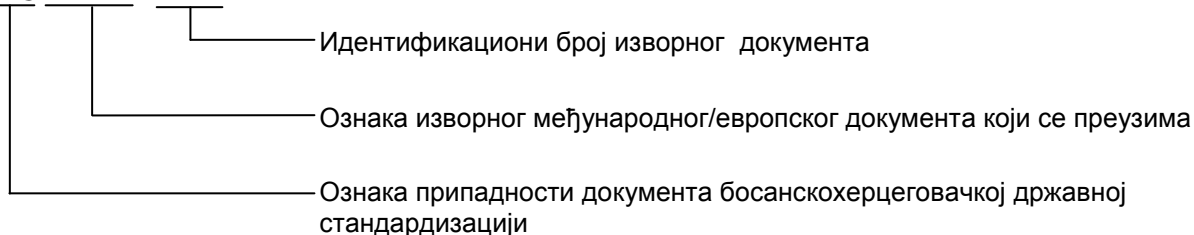
идентификационим бројевима 1004 и 1050, означавају се на сљедећи начин:

- BAS 1004,
- BAS 1050.

4.3. Означавање докумената босанскохерцеговачке стандардизације који се доносе преузимањем одговарајућих међународних и европских докумената

4.3.1 Документи који се доносе преузимањем међународних и/или европских докумената означавају се алфанумеричком ознаком која је у складу са структуром утврђеном у 4.1.1.

BAS XX XXX YYYY

4.3.2 Ознака *BAS* докумената који се доносе на основу преузимања међународних и европских стандарда формира се тако да се испред ознаке изворног документа који се преузима стави ознака *BAS* која се одвоји једним празним мјестом.

НАПОМЕНА: *BAS U 85-04: Преузимање међународних и европских стандарда и других докумената који нису стандарди*, утврђује начин означавања босанскохерцеговачких докумената кад су они преузети међународни и европски документи.

4.3.3 Осим стандарда могу се преузимати и друге врсте докумената међународне и европске стандардизације. Као преузети, они задржавају припадност оној врсти документа у коју су сврстани као документи међународне и европске стандардизације. Нпр. међународна техничка спецификација постаје одговарајућа босанскохерцеговачка техничка спецификација.

4.3.4 *BAS* стандарди и други документи донесени преузимањем међународних и европских стандарда након проведене процедуре и доношења одлуке о преузимању евидентују се и прате у Централном регистру података о документима босанскохерцеговачке државне стандардизације (Информационом систему Института за управљање стандардима и информацијама (*BAS Standard Management Information System - BAS SMIS*)) (у складу с тачком 5).

ПРИМЈЕР 1

BAS стандарди донесени преузимањем међународног стандарда ISO 857, европског стандарда EN 81-82 и европског стандарда који је преузети међународни стандард EN ISO 50001, означавају се на сљедећи начин:

- BAS ISO 857,
- BAS EN 81-82,
- BAS EN ISO 50001.

ПРИМЈЕР 2

Босанскохерцеговачка техничка спецификација настала преузимањем одговарајуће техничке спецификације ISO/TS имаће ознаку:

- BAS ISO/TS xx .

ПРИМЈЕР 3

BAS технички извјештај настао преузимањем техничког извјештаја ISO/IEC TR 10032 имаће ознаку:

- BAS ISO/IEC TR 10032 .

ПРИМЈЕР 4

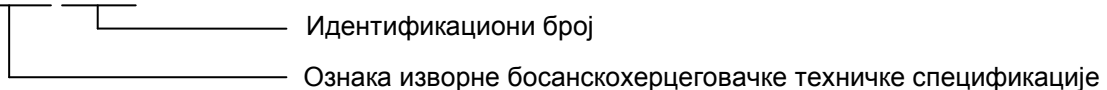
BAS технички извјештај настао преузимањем техничког извјештаја европске стандардизације CR 12250 имаће ознаку:

- BAS CR 12250 .

4.4 Означавање изворних техничких спецификација

4.4.1 Изворне босанскохерцеговачке техничке спецификације означавају се алфанумеричком ознаком у складу са структуром напријед утврђеном у 4.1.1.

BAS TS YYYY

4.4.2 Алфаветски дио ознаке класификује документ као изворну босанскохерцеговачку техничку спецификацију. Скраћенице "BAS" и "TS" међусобно се одвајају једним празним мјестом.

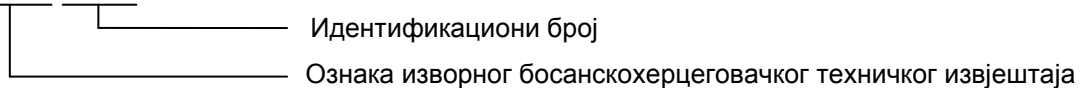
4.4.3 Идентификациони број босанскохерцеговачке техничке спецификације представља број под којим се конкретни документ региструје и прати у Матичном регистру BAS изворних босанскохерцеговачких техничких спецификација (види 4.1).

4.4.5 При регистрању босанскохерцеговачких техничких спецификација почиње се бројем 1001.

4.5 Означавање изворних техничких извјештаја

4.5.1 Изворни босанскохерцеговачки технички извјештаји означавају се алфанумеричком ознаком у складу са структуром напријед утврђеном у 4.1.1.

BAS TI YYYY

4.5.2 Алфаветски дио ознаке класификује документ као изворни босанскохерцеговачки технички извјештај. Скраћенице "BAS" и "TI" међусобно се одвајају једним празним мјестом.

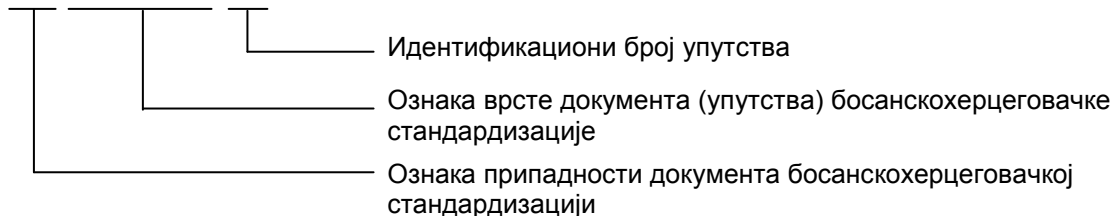
4.5.3 Идентификациони број босанскохерцеговачког техничког извјештаја представља број под којим се конкретни документ региструје и прати у Матичном регистру BAS техничких извјештаја (види 4.1).

4.5.4 При регистрању BAS техничких извјештаја почиње се бројем 1001.

4.6 Означавање босанскохерцеговачких упутстава

4.6.1 Упутства босанскохерцеговачке стандардизације означавају се алфанумеричком ознаком у складу са структуром утврђеном у 4.1.1.

BAS UPUTSTVO YY

4.6.2 Алфаветски дио ознаке класификује документ као упутство босанскохерцеговачке стандардизације *BAS U*.

4.6.3 Идентификациони број упутства босанскохерцеговачке стандардизације представља број под којим се конкретни документ региструје и прати у Матичном регистру *BAS УПУТСТВА* (види 4.1).

4.6.4 Према овој структури ознаке могуће је регистровати до 100 докумената као *BAS УПУТСТВО*. При регистрању *BAS* упутстава с нижим идентификационим бројевима није нужно да се запосједну сва цифарска мјеста.

ПРИМЈЕР

Упутства регистрована у Матичном регистру *BAS УПУТСТВА* под редним бројевима 4 и 18 означавају се на сљедећи начин:

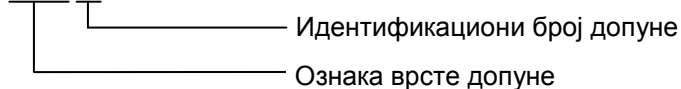
- *BAS UPUTSTVO 4*,
- *BAS UPUTSTVO 18*.

4.7 Означавање допуна *BAS* докумената

4.7.1 Допуне постојећих докумената дефинисане су у *BAS U 8.5-03*. Предвиђене су двије врсте допуна *BAS* докумената: амандман и техничка корекција.

4.7.2 Допуне *BAS* докумената означавају се алфанумеричком ознаком.

XXX Y

4.7.2.1 Алфаветски дио ознаке чини ознака врсте допуне, односно:

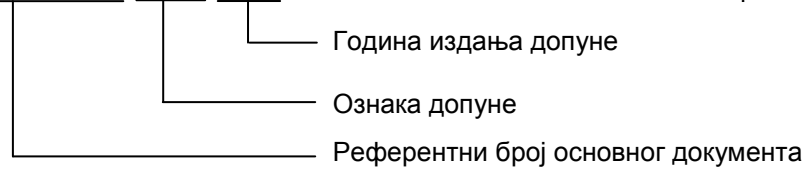
- C**or - за техничку корекцију,
- A** - за амандман.

Алфаветски дио исписује се малим словима с великим почетним словом.

4.7.2.2 Нумерички дио ознаке допуне чини редни број под којим је допуна регистрована (идентификациони број) у оквиру документа на који се односи. Сваки документ може имати највише двије допуне које се у означавају с 1 и 2 без обзира да ли се ради о техничкој корекцији или амандману. У регистар се уписује пуни назив врсте допуне, његов редни број те датум издања.

4.7.3 Референтни број допуне формира се тако што се наведе референтни број основног документа (ознака и година издања) иза ког се уписује коса црта, ознака (види 4.7.2) и година издања допуне.

BAS YYYY:0000/XXXY:0000

ПРИМЈЕР 1

Босанскохерцеговачки изворни стандард регистрован у Матичном регистру BAS стандарда под идентификационим бројем 3862 и његови додаци (прва и друга допуна) означавају се на сљедећи начин:

BAS 3862

Техничка корекција 1 (датум издања),
Амандман 1 (датум издања).

ПРИМЈЕР 2

Упутство босанскохерцеговачке стандардизације регистровано у Матичном регистру BAS УПУТСТВА под идентификационим бројем 5 и његови додаци (прва и друга корекција) означавају се на сљедећи начин:

BAS U 8.5-0 5

Техничка корекција 1 (датум издања),
Техничка корекција 2 (датум издања).

ПРИМЈЕР 3

Референтни број техничке корекције, публиковане 2000. године и амандмана, публикованог 2001., на босанскохерцеговачки стандард *BAS 1002*, публикованог на босанском језику 2000. године треба означити на сљедећи начин:

BAS 1002:2000/Cor:2000 (bs),

BAS 1002:2000/A1:2001 (bs).

5. Регистрање документа

5.1 Уопштено

5.1.1 Релевантни подаци о свим *BAS* документима уносе се, чувају и прате у матичним регистрима. Они су пројектовани тако да се првенствено користи електронски медиј, а по потреби може постојати и варијанта на папиру.

5.1.2 Матични регистри, без обзира на врсту документа за који су пројектовани морају испуњавати основне захтјеве:

- потребан капацитет да обухвате велики број докумената и података о њима,
- да су међусобно компатибилни и омогућавају једноставан трансфер података из једног регистра у други,

- да омогућавају претраживање по свим критеријумима и с различитим комбинацијама критеријума и припрему извјештаја с различитим комбинацијама података,
- припрему извјештаја на утврђеним обрасцима.

5.1.3 Свака поједина врста документа води се и биљежи у одвојеном матичном регистру *BAS* докумената, које се формирају у складу с алфабетским дијелом ознаке документа.

У Институту се формирају и попуњавају сљедећи регистри:

- Централни регистар *BAS* докумената (*BAS SMIS*),
- Матични регистар *BAS* УПУТСТВА,
- Матични регистар изворних *BAS* стандарда,
- Матични регистар изворних *BAS* техничких спецификација,
- Матични регистар изворних *BAS* техничких извјештаја,
- Матични регистар *BAS* пројеката у припреми (PP) .

Појавом нове врсте докумената, у Институту се успоставља нови матични регистар и формира ознака новог документа у складу с 5.1.2.

5.2 Садржај регистра докумената

5.2.1 Уопштено

У матичним регистрима биљеже се све промјене статуса докумената, као што су повлачење из употребе, замјена другим документом, издавање допуна докумената и слично.

5.2.2 Централни регистар *BAS* објављених докумената (*BAS SMIS*)

5.2.2.1 Сви *BAS* документи, почевши од приједлога пројекта до објављивања евидентују се и прате кроз све фазе израде у *BAS SMIS*-у. Технички секретар, односно координатор *BAS/TC*-а у Институту одговоран је за сигурност и ажурност података.

5.2.2.2 *BAS SMIS* садржи сљедеће податке:

- ознака *BAS* документа,
- језик издања,
- метода преузимања,
- број страница који је служио као основа за формирање цијена документа,
- број издања,
- датум објављивања документа,
- датум повлачења документа,
- статус,
- број Гласника Института у којем је објављено публикување и/или промјена статуса документа,
- назив документа на службеном језику/језицима у БиХ,
- назив документа на енглеском језику те језику изворног документа за документе који су преузети документи међународне/европске стандардизације,
- референтни бројеви изворних докумената и ознаке степена усаглашености,
- стручно тијело (*BAS/TC*, *AG*) које је усвојило документ,
- *ICS* класификациони број подручја коме припада документ,
- назив подручја стандардизације којем документ припада,
- ознаку *EU* директиве/уредбе с којом је референтни број изворног стандарда/документ хармонизиран,

- ознака документа којег је наведени документ замијенио,
- ознака документа којим је наведени документ замијењен,
- фаза израде,
- кореспондентни комитет и
- друге податке.

5.2.2.3 Идентификациони број сваког пројекта у *BAS SMIS*-у који се аутоматски додјељује код уписа новог пројекта служи само за интерно праћење редослиједа и броја докумената који су евидентовани. *BAS SMIS* је пројектован тако да омогућава претраживање по различитим критеријумима и припрему извјештаја с различитим комбинацијама расположивих података.

5.2.3 Регистрање изворних *BAS* стандарда, техничких спецификација, техничких извјештаја и упутстава

5.2.3.1 Изворни *BAS* документи региструју се у припадајуће матичне регистре у тренутку кад су прихваћени и одобрени од одговарајућег стручног тијела или одговорних тијела и особа као преднацрти *BAS* докумената. Регистрањем документа у одговарајућем регистру, према врсти документа, додјељује му се припадајући идентификациони број, и на тај начин успоставља алфанумеричка ознака која прати документ у току његове даље припреме, доношења и примјене.

5.2.3.2 Идентификациони број једном додијељен документу босанскохерцеговачке стандардизације, који се из било ког разлога ставља ван снаге и/или употребе, не може се у истом матичном регистру додијелити другом документу с истом словном ознаком, а различитим садржајем. Треба осигурати непоновљивост идентификационог броја.

5.2.3.3 Матични регистар је база података која се води и одржава на електронском медију и садржи сљедеће податке:

1. редни број под којим је документ уписан у регистар (идентификациони број документа), види 4.1,
2. ознаку документа,
3. датум регистрања,
4. назив документа (провјери се и ажурира при припреми одлуке о одобравању и објављивању),
5. ознаке и називе подручја стандардизације којем документ припада, ICS класификацијски број (може бити више подручја техничког рада),
6. одговорно тијело или организациону јединицу,
7. ознаке и називе регистарских докумената,
8. назив организације, тијела, лица које је припремило полазни документ,
9. допуне документу, тј. техничке корекције и амандмане: ознака, назив (види 4.7) и година издања,
10. број и датум одлуке о одобравању и објављивању *BAS* стандарда,
11. број и датум одлуке о преиспитивању и ревизији,
12. број захтјева за регистрање (број из Дјеловодног протокола),
13. друге податке по потреби.

5.3 Регистар пројеката у припреми (PP)

5.3.1 У овом се регистру воде пројекти у припреми (будући *BAS* стандарди или група *BAS* стандарда или *BAS* техничких спецификација, ...) и прати њихов развој до тренутка кад су они утврђени као преднацрти *BAS* стандарда или као *BAS* техничка спецификација и кад се врши њихов трансфер у одговарајући регистар.

5.3.2 Регистар пројеката у припреми треба да садржи сљедеће податке:

- идентификациони број,
- ознаку пројекта у припреми (PP + идентификациони број),
- датум регистрања пројекта у припреми,
- назив подручја рада,
- ознаку стручног тијела коме припада,
- радни наслов пројекта,
- назив организације или лица које ради на реализацији пројекта (локација, телефон, имејл, факс),
- излазне податке (ознаку излазног документа или одлуку о одустајању или мировању пројекта те друге информације у вези с тим),
- друге податке по потреби.

6. Завршне одредбе

6.1 Престанак важења ранијег упутства

Ступањем на снагу овог упутства престаје да важи *BAS УПУТСТВО 1* из 2009. године.

6.2 Ступање на снагу

Ово упутство ступа на снагу даном доношења, а примјењиваће се од 14.03.2016. године.

Директор

Александар Цинцар

(Празна страница)

